

مجله علمی پژوهشی دوفصلنامه
مطالعات علوم انسانی

الاربعين

مجله علمی پژوهشی دوفصلنامه
مطالعات علوم انسانی

عتبه امام حسين عليه السلام
مركز كربلاء للدراسات والبحوث

جلد چهارم، سال چهارم، رمضان ۱۴۴۷ هجری قمری، مارس ۲۰۲۶
میلادی، پیوست (۱۱)
شماره ویژه شامل مجموعه مقالات نهمین کنفرانس علمی بین المللی
زیارت اربعین

الاربعين

نشریه علمی - پژوهشی داوری شده، دو فصلنامه،
ویژه انتشار پژوهش‌ها و مطالعات مرتبط با زیارت
اربعین امام حسین علیه السلام.

جلد چهارم، سال چهارم، رمضان ۱۴۴۷ هجری قمری،
مارس ۲۰۲۶ میلادی، پیوست (۱۱)

جمهوری عراق - شهر مقدس کربلا
عتبه امام حسین علیه السلام
مرکز کربلاء للدراسات والبحوث

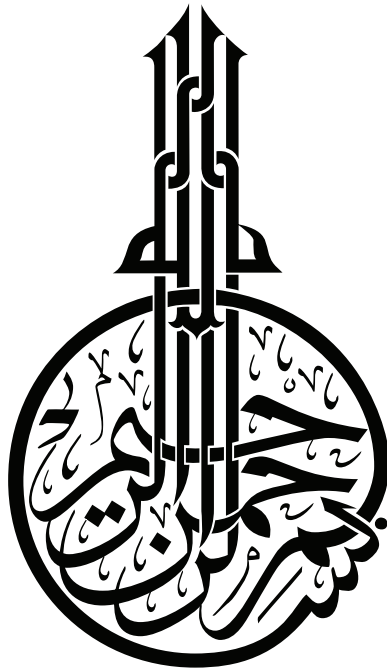
رقم الإيداع في دار الكتب والوثائق العراقية
بيغداد (٢٤١٠) لسنة ٢٠٢٣م

المراسلات
توجه جميع المراسلات الخاصة بالمجلة إلى:
مجلة الاربعين - مركز كربلاء للدراسات والبحوث

E-mail: arbnj.k.center@gmail.com

ص. ب (٤٢٨) كربلاء

شماره تماس :
٠٠٩٦٤٧٧٥٣٣٢٠٦٦

سرديبير: أ.د. نذير جبار حسين الهنداوي
 معاون علمي مركز كربلا للدراسات والبحوث
 أ.م.د. ثامر مكي علي الشمري
 دانشكده ادبيات/ دانشگاه المستنصرية

محل كار	هيئت تحرير
دانشكده تربيت / دانشگاه واسط / عراق	أ.د. حسين سيد نور الاعرجي
(دانشكده آموزش علوم انسانی / دانشگاه الموصل / عراق)	أ.د. برزان ميسر حامد
(دانشكده الآداب / دانشگاه بغداد / عراق)	أ.د. اياد محمد علي الارناؤوطي
(دانشكده التربية للبنات / دانشگاه بغداد / عراق)	أ.د. طلال خليفة سلمان
(دانشكده علوم گردشگری / دانشگاه كربلاء / عراق)	أ.د. عبد علي كاظم الفتلاوي
(دانشكده الاداب / دانشگاه كوفه / عراق)	أ.د. وجدان صالح عباس محمد
(دانشكده علوم اسلامي / دانشگاه كوفه / عراق)	أ.د. فاضل مدب المسعودي
(موسسه عالی تمدن اسلامي / دانشگاه زيتونه / تونس)	أ.د. صلاح الدين العامري
(دانشكده علوم اسلامي / دانشگاه جزائر / جزائر)	أ.د. نور الدين أبو لحية
(دانشكده باستان شناسي / دانشگاه قاهرة / مصر)	أ.د. عادل محمد زيادة
(دانشكده مطالعات خاورميانه / دانشگاه سليمان / لبنان)	أ.د. حنا جميل إسكندر
(کتابخانه تخصصی تاريخ اسلام و ايران / ايران)	أ.د. رسول جعفریان
(تحقيقات علمي ومطالعات بين المللي / دانشگاه شانگهای / چين)	أ.د. وانغ يو يونغ
(مؤسسه مطالعات فرهنگ و مذاهب اسلامي / دانشگاه جوتيه / المان)	أ.د. رنا سعد الصوفي
(دانشكده ادبيات / دانشگاه المستنصرية / عراق)	أ.م.د. غصون مزر حسين
(دانشكده آموزش پایه / دانشگاه ميسان / عراق)	أ.م.د. كامل جاسم دهش
(دانشكده ادبيات / دانشگاه اهل البيت / عراق)	أ.م.د. جعفر علي عاشور
(دانشكده التربوية المفتوحة / وزارت آموزش و پرورش / عراق)	أ.م.د. مؤيد ناجي أحمد
(مركز كربلاء للدراسات والبحوث / عراق)	م.د. علاء عبد الهادي المالكي
(دانشكده علوم گردشگری / دانشگاه اهل البيت / عراق)	م.د. محمد جمال الطيف
(دانشكده علوم اجتماعي رسانه / ايران)	د. محمد رضا النواب

ارزيابي متون

زبان عربي

أ.د. أياد محمد علي الارناؤوطي (دانشگاه بغداد)
أ.م.د جعفر علي عاشور (دانشگاه أهل البيت)

زبان انگلیسی

أ.م.د. مؤيد ناجي أحمد (دانشکده التربوية المفتوحة-بغداد)

زبان فارسي

أ.د. عبد علي كاظم الفتلاوي (دانشگاه كربلاء)
م.د. محمد جمال الطيف (دانشگاه وارث الأنبياء)

طراح

عماد محمد البيرماني
نبأ حيدر الشمري
بيداء غالب الموسوي

اهداف مجله :

۱. محافظت از زیارت اربعین به عنوان یک مناسک دینی-اجتماعی با استفاده از مدرن ترین شیوه های مستندسازی و ارائه و رصد آثار آن بر فرد و جامعه.
۲. واقف شدن بر خواسته های اساسی زیارت اربعین و تامین نیازهای آن در زمینه ها و ابعاد مختلف.
۳. الهام گرفتن از آموزه های انقلاب امام حسین (علیه السلام) در ترویج مفاهیم وحدت و مقابله با جنگهای نرم.
۴. پیوند مفاهیم قرآنی، دینی و اعتقادی با میراث حسینی و زیارت اربعین برای افزایش فرهنگ و آگاهی خانواده ها و جوانان.
۵. رصد کردن چالش های پیش روی زائرین در تمامی بخش های خدماتی و ارائه راه حل های علمی و عملی .
۶. ارائه خدمات به پژوهشگران، کتابخوانها و علاقمندان به تحقیقات و مطالعات تخصصی در زیارت اربعین.
۷. تلاش برای اطلاع جامعه بین المللی از اهمیت این زیارت ملیونی ؛ از آنجا که میراث فرهنگی و انسانی برای جامعه عراق به طور خاص و وبصورت عام عاشقان اهل بیت (علیهم السلام) است، می تواند منبع علمی برای علاقه مندان به زیارت اربعین و عامل مهمی در حفظ پرونده ارائه خدمات و پذیرایی در زیارت اربعین که در سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی یونسکو در سال ۲۰۱۹ میلادی که توسط مرکز کربلا با همکاری وزارت فرهنگ، گردشگری و آثار باستانی ثبت شده است باشد.

دیدگاه مجله

مجله علمی پژوهشی الأربعین به دنبال این است که بستری علمی برای انتشار تحقیقات و مطالعات مرتبط با زیارت اربعین باشد، برای دستیابی به یک افزوده علمی برای علاقه مندان به این شعیره مبارک.

سیاست حریم خصوصی

مجله علمی پژوهشی الأربعین معتقد به دقت، متانت و محرمانه بودن در کار خود را دارد، برای حفظ سلامت فکری تحقیقات دریافتی و متعهد به حفظ حریم خصوصی داده ها و اطلاعات ارسال شده توسط محققین بدون افشای آنها میباشد.

سیاست نشر در مجله:

مجله علمی پژوهشی الأربعین از آثار پژوهشگران داخل و خارج عراق استقبال می کند و تحقیقات آنها را در زمینه های مختلف انسانی، علمی و کاربردی به زبان های عربی و انگلیسی منتشر می کند که مهمترین آنها عبارتند از: (مطالعات اجتماعی و مردم شناسی، فرهنگی، فکری و کلامی، مطالعات تاریخی و میراثی، مطالعات جغرافیایی، مطالعات اقتصادی و گردشگری، مطالعات حقوقی و با رعایت قوانین زیر منتشر میکند:

۱. پژوهش و مقاله ارسالی باید از نظر موضوع متمایز و جدید بوده و شرایط روش تحقیق علمی را دارا باشد.

۲. پژوهش نباید داخل یا خارج از عراق منتشر یا برگرفته از کتاب باشد یا از (اینترنت) کپی شده باشد، مشروط بر اینکه پژوهشگر تعهد کتبی همراه با پژوهش ارائه دهد، در صورتی که میزان کشف سرقت علمی بیش از ۲۰ درصد باشد، تحقیق به پژوهشگر عودت داده میشود.

۳. پژوهش باید خالی از خطاهای لغوی و دستوری باشد.

۴. پژوهشگر در نگارش علمی از نظر ترتیب و ساماندهی به شرایط فنی پیروی کند.

۵. قرار دادن نقشه ها، تصاویر و جدولها در متن پژوهش.

۶. مقالات می بایست در برنامه (word) و با کاغذ (A4) و تایپ شده با فونت (Arabic simplified) و اندازه فونت متن اصلی (۱۴) برای مقالات عربی و برای انگلیسی (۱۲) و با (CD) ارسال و حد اقبل ۱۰ صفحه و حد اکثر ۲۵ و بیش از آن پژوهشگر ملزم به پرداخت هزینه خواهد شد.

۷. منابع باید در انتهای پژوهش به ترتیب حروف الفبا قرار گیرند و ترتیب آنها به شیوه های پذیرفته شده در نگارش منابع علمی رعایت شود. همانند: نام خانوادگی ، اسم مؤلف ، عنوان کتاب ، اسم محقق (در صورت تحقیق کتاب) ، شماره چاپ ، اسم چاپخانه ، مکان انتشار ، سال انتشار .

۸. قالب بندی پاورقی ها بر اساس (درون متنی) (APA) مطابق با استانداردهای مورد تأیید وزارت علوم و تحقیقات علمی.

۹. مختصری از رزومه علمی نویسنده به همراه اطلاعات تماس ضمیمه شود.

۱۰. صفحه اول پژوهش باید حاوی اطلاعات زیر باشد: آدرس پژوهشگر، نام، محل کار، شماره تلفن و پست الکترونیکی محقق و با در نظر گرفتن عدم ذکر نام پژوهشگر یا پژوهشگران در متن پژوهش به زبان عربی یا انگلیسی، مانند الگوی مجله.

۱۱. کلیه مقالات به منظور تأیید نشر توسط هیئت تحریریه و گروه علمی متشکل از اساتید در رشته های مختلف علمی مورد ارزیابی علمی و به صورت محرمانه قرار می گیرد و ارزیابی به روش زیر انجام میشود:

- حداکثر ظرف مدت دو هفته از تاریخ ارسال مقاله به پژوهشگر جواب داده خواهد شد.

- اعلام هیئت تحریر پژوهشگرانی که مقاله آنها مورد تأیید قرار گرفته برای نشر آن در مجله

- عودت مقالات پژوهشی که نیاز به اصلاح یا اضافات داشته باشد به همراه نظرات خاص برای انجام اصلاحات نهایی به صاحبان آنها

- مقالات رد شده بدون ذکر علت رد به آنها ابلاغ خواهد شد

- اعطای يك نسخه از شماره مجله به صاحب مقاله که مقاله آن الکترونیکی یا ورقي منتشر شده است .

۱۲. ترتیب مقالات منتشر شده مشروط به الزامات فنی است و اولویت انتشار با در نظر گرفتن موارد زیر است:

- تاریخ دریافت مقاله توسط سردبیر

- تاریخ ارائه مقاله که در مورد اصلاح قرار گرفته

- لقب علمی پژوهشگر

۱۳. پژوهشگر نمی تواند پس از ارسال تحقیق خود به هیأت تحریریه تقاضای عدم انتشار کند ، جز به دلایلی که هیأت تحریریه قانع شده باشد، مشروط بر اینکه ظرف مدت دو هفته از تاریخ ارائه تحقیق وی باشد.

۱۴. مجله علمی پژوهشی اربعین متعهد به حفظ حقوق معنوی نویسندگان است.

۱۵. نویسندگان حقوق انحصاری از جمله انتشار، توزیع مجلات کاعذ و الکترونیکی، ذخیره سازی و استفاده مجدد برای تحقیق را به مجله اعطا می کند.

۱۶. مقالات پژوهشی باید به آدرس ایمیل مجله علمی پژوهشی بین المللی ارسال شود:

arbnj.k.center@gmail.com

و برای سؤال بیشتر به شماره زیر تماس بفرمایید

۰۰۹۶۴۷۷۵۳۳۲۰۶۶

ادرس مجله

عراق - كربلاء المقدسة - باب بغداد - شارع السيدة زينب الكبرى (ع)

مرکز كربلاء للدراسات والبحوث - شعبة زيارة الأربعين.

تمام دیدگاه های بیان شده در مجله بیانگر نظرات نویسندگان
و الزاماً بیانگر نظر مجله نیست

Republic of Iraq
Ministry of Higher Education &
Scientific Research
Research & Development
Department

جمهورية العراق
وزارة التعليم العالي والبحث العلمي
دائرة البحث والتطوير
قسم الشؤون العلمية

No.:

Date:

الرقم: ٥٦٢٥/٤٥٥
التاريخ: ٢٠٢٣/٧/٤

الامانة العامة للعتبة الحسينية المقدسة / مركز كربلاء للدراسات والبحوث

م/ مجلة الاربعين

السلام عليكم ورحمة الله وبركاته

اشارة الى كتابكم المرقم م/٤٨١ بتاريخ ٢٠٢٣/٣/٨ ، والمتضمن استحداث واعتماد مجلتكم لاغراض النشر والترقيات العلمية وتسجيلها ضمن موقع المجلات الاكاديمية العلمية العراقية ، حصلت الموافقة بتاريخ ٢٠٢٣/٦/٢١ على اعتماد المجلة المذكورة في الترقيات العلمية والنشاطات العلمية المختلفة الاخرى ، واعتباراً من المجلد الاول - العدد الصفري - آذار - لسنة ٢٠٢٣ لتسجيل المجلة في موقع المجلات الاكاديمية العلمية العراقية.

للتفضل بالاطلاع وابلغ مخول المجلة لمراجعة دائرتنا لتزويده باسم المستخدم وكلمة المرور ليتسنى له تسجيل المجلة ضمن موقع المجلات الاكاديمية العلمية العراقية وفهرسة اعدادها ، ويعتبر ذلك شرطاً أساسياً في اعتمادها بموجب الفقرة (٣١) من ضوابط استحداث وصدار المجلات العلمية في وزارتنا.

...مع وافر التقدير

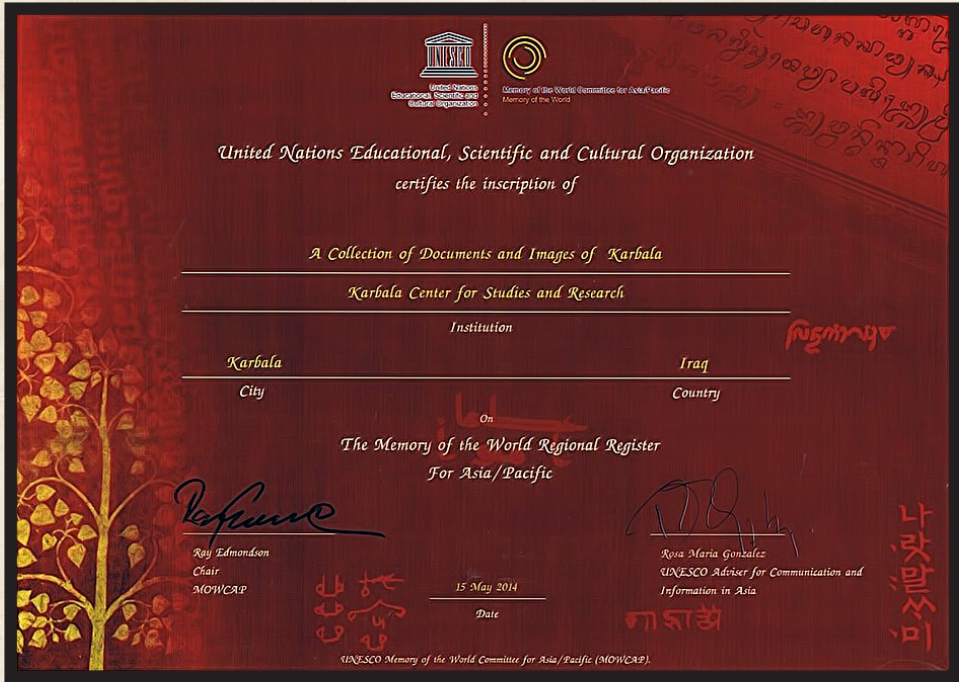
أ.د. لبنى خميس مهدي
المدير العام لدائرة البحث والتطوير
٢٠٢٣/٧ /٢

نسخة منه الى:

- مكتب السيد وكيل الوزارة لشؤون البحث العلمي/ اشارة الى موافقة سيادته المذكورة اعلاه والمثبتة على اصل مذكرتنا المرقمة ب ت م ٥٠٩١/٤ في ٢٠٢٣/٦/٢١
- قسم الشؤون العلمية/شعبة التأليف والترجمة والنشر... مع الاوليات
- الصادرة

مهند ابراهيم
٧/٣ - ٦/٢٦

وزارة التعليم العالي والبحث العلمي - دائرة البحث والتطوير - القصر الأبيض - المجمع التربوي - الطابق السادس
قسم الشؤون العلمية rdd.edu.iq scdep@rdd.edu.iq

گواهی بین المللی مرکز کربلاء للدراسات والبحوث
 از یونسکو (برنامه حافظه جهانی)
 تاریخ ثبت ۱۳۹۳/۷/۶ هـ ش - ۲۸/۱۰/۱۴۰۲ م

Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage

The Intergovernmental Committee for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage
has inscribed

Provision of services and hospitality during the Arba'in visitation

on the Representative List of the Intangible Cultural Heritage of Humanity
upon the proposal of Iraq

*Inscription on this List contributes to ensuring better visibility of intangible cultural heritage
and awareness of its significance, and to encouraging dialogue that respects cultural diversity*

Date of inscription

12 December 2019

Director-General of UNESCO

Audrey Azoulay

گواهی ثبت پرونده (ارائه خدمات و پذیرایی در ایام زیارت اربعین) ثبت
شده توسط مرکز کربلا للدراسات والبحوث با همکاری وزارت فرهنگ،
گردشگری و آثار باستانی سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی (یونسکو)

در تاریخ ۲۳-۲۵/۹/۱۳۹۸ هـ ش - ۱۴-۱۶ دسامبر ۲۰۱۹

فهرست مطالب

چارچوب‌بندی اخلاقی - فقهی برای استفاده از هوش مصنوعی در مدیریت امداد و نجات زائران اربعین: مطالعه‌ای کاربردی در راستای حفظ جان و کرامت انسانی ۲۱

شعر و ادبیات نمایشی و تاثیر آن بر فرهنگ زیارت با تطبیق مجلس تعزیه متوکل عباسی با پیاده روی اربعین ۵۸

تکنیک‌های هوش مصنوعی برای بهبود برنامه‌ریزی و سازمان‌دهی لجستیکی اربعین ۱۱۰

بسم الله الرحمن الرحيم

سرمقاله شماره

الحمد لله رب العالمین، و برترین درود و کامل ترین سلام و تحیت بر پیامبر هدایتگر و امین، ابوالقاسم محمد (صلی الله علیه وآله)، و بر خاندان پاک و مطهر ایشان...

زیارت اربعین از جمله مناسبت های دینی و اجتماعی است که آیین های آن هر سال در بیستم ماه صفرالخیر برگزار می شود. با توجه به مضامین انسانی، اجتماعی، تربیتی و اخلاقی این گردهمایی میلیونی، و نیز از آن جا که این رویداد هویتی فرهنگی و تمدنی برای دوستان اهل بیت (علیهم السلام) به شمار می آید، مرکز مطالعات و تحقیقات کربلا وابسته به آستان مقدس حسینی اهتمام ویژه ای به این شعیره مبارک و ابعاد گوناگون آن معطوف داشته است.

به منظور حفظ میراث زیارت اربعین و تبیین تحولات و متغیرهای آن، ایده تأسیس این مجله علمی شکل گرفت؛ مجله ای که سرآغاز توجه علمی و دانشگاهی به مسائل اربعین به شمار می رود؛ توجهی که آثار آشکار آن را در برگزاری نه دوره همایش علمی بین المللی زیارت اربعین توسط این مرکز مشاهده کرده ایم. این همایش ها شاهد مشارکت گسترده متخصصان در حوزه ها و علوم مختلف بوده و از طریق ارائه پژوهش ها و مطالعات علمی دقیق، محورهای گوناگون زیارت اربعین مبارک را مورد بررسی قرار داده اند.

«ضمیمه یازدهم از جلد چهارم / سال چهارم» مجله اربعین به طور کلی بر تثبیت رویکردهای علمی میان‌رشته‌ای در مطالعه زیارت اربعین تمرکز دارد؛ زیارتی که به‌عنوان پدیده‌ای بزرگ انسانی، ابعاد دینی، اجتماعی، رسانه‌ای، امنیتی و توسعه‌ای را در هم می‌آمیزد. این شماره به بررسی مسائل مربوط به گفتمان، ارتباطات و تأثیرگذاری می‌پردازد، و به سازماندهی جمعیت‌ها و مدیریت جریان‌های انسانی بر اساس اصول علمی توجه دارد. همچنین اهمیت امنیت جامع و دیجیتال در حمایت از ثبات را برجسته ساخته و افزون بر آن، به پایداری شهری و گردشگری شهر کربلا می‌پردازد. در کنار این موارد، بر بهره‌گیری از فناوری‌های نوین و نوآوری در خدمت انسان، شهر و این رویداد تأکید شده است؛ امری که به تعمیق فهم زیارت اربعین و ارائه چشم‌اندازی علمی برای برنامه‌ریزی و تصمیم‌گیری کمک می‌کند.

امید است به لطف خداوند متعال، این شماره مورد رضایت خوانندگان گرامی قرار گیرد و افزوده‌ای ارزشمند برای کتابخانه عربی و اسلامی ما باشد.

و من الله التوفیق و السدادوالحمد لله رب العالمین

کمیته علمی کنفرانس

سردبیر

۱۴۴۷ ق - ۲۰۲۶ م